

Νεοελληνική Λογοτεχνία
Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων 2009

A. Τρεις υπερρεαλιστικές εικόνες

I. στ. 1 – 3 : « Ένας μπαξές γεμάτος αίμα είναι ο ουρανός και λίγο χιόνι » .

Στους πρώτους αυτούς στίχους παρουσιάζεται ο ουρανός κόκκινος, γεμάτος αίμα. Ο ποιητής έντονα επηρεασμένος από το σκηνικό πολέμου και θανάτου της εποχής του (Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος, Εμφύλιος) βλέπει τον ουρανό ως ένα ατελείωτο πεδίο μάχης. Κάπου διακρίνει λίγο χιόνι. Το λευκό του χιονιού συμβολίζει την αισιοδοξία, την τιμιότητα και την αγνότητα. Όλα όμως αυτά τείνουν να εξαφανιστούν κι έτσι ο ποιητής καταφεύγει στην ποίηση ως τελευταία ελπίδα.

2. στ. 4 – 6 : « Έσφιξα τα σχοινιά μου πρέπει και πάλι να ελέγξω τ' αστέρια » .

Στο σημείο αυτό ο ποιητής , ως πρωταγωνιστής ο ίδιος, αναλαμβάνει την αναρρίχηση στον ουρανό. Χρέος του είναι να διασώσει τα λίγα αστέρια που έμειναν, τις λιγοστές ελπίδες. Δεν έχει περιθώρια για λάθη και για ολιγωρία. Εκπροσωπεί ολόκληρη την ανθρωπότητα και πρέπει να ανέλθει στη φαντασία και στο όνειρο. Τα αστέρια που ίσως να είναι τα ποιήματά του αποτελούν πηγή ζωής για τον ποιητή.

3. στ. 7 – 11 : « Εγώ κληρονόμος πουλιών πρέπει έστω και με σπασμένα φτερά να πετάω »

Ο ποιητής νιώθει ως κληρονόμος πουλιών. Η υποχρέωσή του είναι να εξακολουθεί να πετάει. Όπως τα πουλιά ταξιδεύουν απ' τη γη στον ουρανό έτσι και ο ποιητής επιθυμεί ν' αγγίξει με τα φτερά του τον ουρανό. Ο κόσμος της ύλης , ο πραγματικός , δεν έχει τίποτα πια να του προσφέρει κι έτσι είναι αναγκασμένος να φύγει για ένα φανταστικό, καλύτερο κόσμο.

Η αποστολή του ωστόσο είναι δύσκολη αφού είναι υποχρεωμένος να πετάξει με σπασμένα φτερά. Πικραμένος δηλαδή απ' τη σκληρότητα του υλιστικού κόσμου, απ' την πικρή πραγματικότητα , θ' αναζητήσει διέξοδο σε μία πιο ποιητική πραγματικότητα.

B.1. α) μπαξές → πράσινο
αίμα → κόκκινο
ουρανός → γαλάζιο
χιόνι → λευκό

β) κόκκινο (αίμα) : συμβολίζει τη βία, τις πολεμικές συγκρούσεις, τη σκληρή πραγματικότητα

λευκό (χιόνι) : συμβολίζει την αγνότητα, την τιμιότητα, την ελπίδα

πράσινο (μπαξές) : συμβολίζει την ελπίδα

γαλάζιο (ουρανός) : συμβολίζει την ελπίδα

B.2. Οι τίτλοι που χρησιμοποιεί ο Σαχτούρης στα ποιήματά του είναι συνήθως ουσιαστικά που συνοδεύονται από άρθρο. Ο τίτλος στο συγκεκριμένο ποίημα «ο

ελεγκτής» είναι συμβολικός. Πρέπει να ελέγξει το φως των αστεριών. Έτσι λοιπόν ο τίτλος μας μεταφέρει σε ένα φανταστικό κόσμο, σε έναν εξωλογικό χώρο. Ο λιτός τρόπος γραφής του Σαχτούρη συμπεριλαμβάνει και τον τίτλο ο οποίος σε ένα ουσιαστικό συμπυκνώνει το περιεχόμενο όλου του ποιήματος.

Γ. βλ. παραπάνω Α 3

Δ. Η «Ανταπόδοση» του Ρίτσου και ο «Ελεγκτής» του Σαχτούρη είναι δύο ποιήματα που «εξυμνούν» την αξία και τη σημασία της ποίησης. Ο Ελεγκτής νιώθει το χρέος να ελέγξει τα αστέρια παρά τις δυσκολίες (σπασμένα φτερά). Στην Ανταπόδοση το ποιητικό υποκείμενο πρέπει να παλέψει με τις λέξεις, το χρόνο, τα πράγματα ενώ οι πληγές από τα βέλη είναι φανερές στα γυμνά πλευρά του. Η κυριαρχία των χρωμάτων στον Ελεγκτή είναι διάχυτη (κόκκινο, πράσινο, λευκό, γαλάζιο). Κάτι αντίστοιχο ισχύει και στην Ανταπόδοση (γαλάζιο, κόκκινο, κίτρινο). Βέβαια στην Ανταπόδοση η χρήση του κόκκινου έχει πιο αισιόδοξο περιεχόμενο από ότι στον Ελεγκτή. Τέλος, η αποστολή και των δύο είναι δύσκολη και επικίνδυνη. Η άνοδος στον κόσμο της ποίησης ενέχει δυσκολίες. Αυτές όμως θα αναδείξουν την αξία της. (Σκαλί σκαλί ανέβηκε την πέτρινη τεράστια σκάλα) (Εσφίξα τα σκοινιά μου).

ΣΥΝΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης